

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdájában Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvántartási cikkek stb. intézendők.

Nyilvántartási cikkek soronként 10 kr-ért közöltetnek.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 ft — kr
Fél évre . . . 3 ft — kr
Negyed évre . . . 1 ft 50 kr
Külföldre 1 évre 8 ft — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak terfogatáért 4 krajczár.
Ezenkívül minden beiktatásnál 80 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Sorozás előtt.

Kézdi-Vásárhely, 1888. márc. 4.

Legközelebb nálunk is kezdetét veszi a sorozás; megválogatják a nép fiait, hogy a nagy kötelességnek, melyet a haza védelmében ismerünk, minden individuum eleget tegyen. Az eredmény meg fog győzni népünk egészségi állapota és faji életrevalóságáról.

Valami vérmes reményeket nem táplálunk, sem pedig önző, üres szólamokra nem vállalkozunk, de erős a hitünk, hogy Székelyföldünk ifjai, kik örökölték diós őseiknek harciasságát, kitűnő katonai testalkatát, halomra fogják dönteni ama balvéleményeket, miket egy-egy oldalról hallani lehet.

Mi azt neveznök igazi eredménynek, ha a hiányok fedezése nem tenné szükségessé faji devalvációnk eme legkiáltóbb bizonyítékát: a negyedik korosztályt. Ha a preliminált számokat nem is egészen, csak megközelítőleg ütné meg, akkor is szép lenne az eredmény, mivel a növekvő igények, kétes viszonyok miatt a hadügyi szakosztály egy cseppet sem fősvénykedik az előírányszámkonál.

Igaz ugyan, hogy a hadkötelesek száma panaszokra ad okot, mert ereje, fejlődésében folyton süllyed; de ha azt vesszük tekintetbe, hogy a székely megyék hadköteleseinek számával alig kelhetnek más helyek versenyre, a bekövetkező mértékeléstől nem sok okunk van tartani. Bár népünk — legkivált az újabb generáció — fejlődésében gyen-

gült, de azon állításokat, melyek harczképességét tagadják, nem írjuk alá. Nem találjuk eléggé okadatoltnak különösen ama állítást, hogy népünk javithatlan, hogy a depressionalis viszonyok egyedül a pálinka és feslett erkölcsök miatt dominálnak. Ezt nem lehet összeegyeztetni népünk józansága, helyes eszjárása és elevevességével, mint a melynek erkölcsi még mindig állnak, ha nem is intakte, de reményteljesebben, mint sok helyen.

A mit e tekintetben engedni tudunk, az nagyon is általános jellegű; mert a somogyi zsiroshaju paraszt sem edzi kérges tenyerét a szabad játék által, hanem a szegényviszonyok megkönnyezése, a pálinkás poharak mellett való duhajkodás által gyengíti épen úgy, mint országunk bármely vidékein. Ő is megissza az „itókát“, olyan „pájinkás“, mint akár a gelencei kondás, kinek műveltsége kevéssel terjed tula bakonyi kanászokén. Az emberi komolyságból, józanságból a mérges szesz egyformán gunyt üt mindenütt, egyformán elaljasítja, mankóra kényszeríti az embereket idővel. A közérköltés hanyatlása is teljesen általános, mert az érzékiségnek épen úgy áldoz az ezüstre markirozott óngomb alatti szív, mint a zabolai csepőkös; a nő, nevére méltatlanul, úgy veti idegen karokba magát ott, mint akár Budapesten.

Oka tehát a józan észnek különbségeket tenni nem igen van.

Népünk faji gyengülése nemcsak hadászati, közgazdasági, de szellemi érdekeinkkel is erős kapcsolatban áll. Nem fejlődés esetén ezért a

militarismus követelménye, a föld szakszerű kezelése és a kor művelt igényeinek nem lehet teljesen eleget, képtelenné válik a modern haladásra, mert nagyon igaz az, hogy „ép testben lakik ép lélek“.

Erről szólva, önkénytelenül azon kérdés merül fel: vajjon a közegészségügy megfelelő-e a követelményeknek, emelkedett-e kötelessége magaslatára? Elmondhatjuk, hogy nem.

Városokon a tömött lakások, gyárak bűzhődt kigőzölgése, falvakon a kisderek, betegek nem eléggé lelkiismeretes kezelése, az állami és közterhek viselése által szükségessé vált emberkinzó, gépies munka, gond nagyban megviselik a testet, melyek miatt aztán a szellem sem fejlődhetik, nem emelkedhetik megérdemelt módon.

Ez okból szükségesnek bizonyult az erőlyesebb közegészségügyi intézkedés, az ugynevezett egészségügyi egyesület, a szülők intenzivebb gondja gyermekeik iránt, kik ha módot, alkalmat, példát uyujtanak a testi fejlődésre, erősebb akciózt fejtenek ki az egészségügy emelésére, úgy nem fog satnyulni a magyar faj, mely elé a kor emelkedett igényei nehéz propozíciókat kötöttek. Ez idő szerint az esést eltitkolnunk nem lehet; bár enyhítő körülményképen áll előttünk több helynek e tekintetbeni izolált állapota, mizeriája, hajlandók vagyunk mégis a hadügyi adminisztrációval egyetérteni.

A mint lépten-nyomon kitűnik, egyesek még ma is idegenkednek a sárga-fekete zsi-

A „Székelyföld“ tárczája.

A komoly szándékról.

(Felolvasás.)

Jelige: „Elvénnelek, gyönyörű virágszál,
Elvénnelek, csak módosabb volnál.
De hiába lábad szemed könnybe,
Drága neved nincs a telekkönyvbe!“

Egy szellemes pápista pap tollából nem régiben egy értekezést olvastam, melyben körülbelül azt igyekezik feltüntetni, hogy ki-k minő okból és célból ír. A többek között — ha jól emlékszem — ilyenformán szól: Sok okból és különböző célból foghat egy nő tollat a kezébe, de soha sem azért, mintha ezáltal tetszeni ohajtana, mert tudja ő jól, hogy más és könnyebb célhoz vezető eszközökkel rendelkezik stb.

Hát a pápista papnak tökéletes igaza van, mert valóban jól tudjuk, hogy legkevésbé tetszünk akkor, ha tollal vagyunk fölfegyverezve. A firkálást nekünk igen nehezen bocsátják meg, s épen azért azt kérdelem: nem nagy áldozatot hoz-e egy nő akkor, midőn kiteszi magát — habár ily rövid időre is — az általános nemtetszésnek? Biz ez egy cseppet súlyos adó, kedves hallgatóim.

Felolvasásom címét hallva, a t. hallgatóság nagy része bizonyára azt véli, hogy én ezalatt a „Komoly szándék“ cím alatt legalább is az orosz csapatmozgalmat s az orosz csár komoly szándé-

kait akarom megénekelni; hogy tehát a kedélyeket megnyugtassam, sietek a felvilágosítással, miszerint, bár kétségekivül igaz, hogy ez a „komoly szándék“ is a legtöbb esetben háborúval, egy életem keresztül tartó csete-patéval végződik, mindazonáltal ez semmi összefüggésben nincs a „bolgár kérdés“-sel.

Az én „komoly szándék“-omat követő háborúk egészen más természetűek. Ezeknél a béke, illetve a fegyverszünet legkevésbé sincs attól függővé téve, mennyiben ragaszkodik avagy nem ragaszkodik valamely balkánfélszigeti fejedelem a méltóságához.

Igaz ugyan, hogy ennek a komoly szándéknak is legtöbbször okkupálni akarás a rugója, de ennek az okkupáczióknak nincs oly makacsul egy ponthoz kötött politikája, mint a milyen a Balkán félszigeten szerzendő befolyásban és általában a keleti kérdésben nyilatkozik, mert ennél csnpán csak az határoz, hogy az okkupálandó fekvőségek ne épen a holdban legyenek.

Ki ne találta volna el ezekben előrebocsátása után, hogy minő komoly szándékról beszélek én?! Oh, igen jól ismerjük mindnyájan e kifejezést. Ha X. vagy Y.-ról azt halljuk, hogy komoly szándékból látogat N. N. házához, rögtön tudjuk, hogy a házi kisasszonyt feleségül akarja venni.

Hogy e valóban sajtáságos kifejezés honnan eredt, miképp származott, ezzel engedjék meg t.

hallgatóim, hogy adós maradjak. Megvallom, megkísértettem a kutatást és jövenő nyelvészek-től kérdezősködtem e tárgy felől, de a két eltérő nyilatkozat egyike sem elégíthetett ki. Az egyik ugyanis így hangzik:

„A még nőtelen embernek nincs benőve a feje lágya; ez épen abból tűnik ki legvilágosabban, hogy nincs szándékában megházasodni; mihelyt azonban nősülési eszmék támadnak agyában, jele, hogy immáron komolyan is tud gondolkozni, innen a „komoly szándék“ elnevezés; máskülönben — így folytatja a nyelvész — a kifejezés eredete nem nyulik be sem a közép, még kevésbé az ó magyar nyelv korszakába, mert őseinknek volt annyi eszük, hogy mihelyt felcseperedtek, rögtön megházasodtak.“

A második vélemény még elfogadhatatlanabb emennél, mert így szól:

„Midőn már egy ember arra szánja el magát, hogy megházasodjék, ösztönszerűleg meg is komolyodik, mintha csak előre tudná, hogy az a nyög, melyet lépése által a nyakára fog venni, megfosztja őt minden kedélyesebb gondolatától.“

Állítólag innen eredt volna az elnevezés.

Világos, hogy egyiket sem fogadjuk el, s épen azért el is hallgatom mindkettőt; az első a netán jelenlevő nőtelen urak érdekében, a másodikat, mivel reánk hölgyekre nézve nem épen megnyugtató. És én azt tanácsolom, hogy ne is firtassuk a

nortól, a német kommandótól, de a józanabb elem, a mennyire szabad és lehet, feledni tud, vagy legalább is szívébe rejti a haza mátyrjainak neveit, kiket a szabadság érzete a Golgota véres padjára vezetett. Feledni tud ama szerencsés összeköttetésért, mi a dualizmusban politikánk fejlődése, alkotmányos életünk és faji suprematíánk támogatására nézve előnyösnek bizonyult. Ezt különösen megérti az, ki figyelemmel kíséri a külpolitikai helyzetet, ki ismeri a viszonyokat, melyek miatt úgy az európai érdekek, mint a hazai nemzetiségi inspirációk farkas-szemét néznek egymással.

Nem szabad kibúvót keresni a hadkötelezettség alól; azon kell lennünk, hogy a nem-sokára bekövetkező sorozáson mentől több katonának való álljon mérték alá. Ügyes és jó katonának lenni, faji büszkeségünk, természetünkben van. Ha ezt szem előtt tartja minden honpolgár, tetteleg is megmutatja azt, hogy lelkesülni tud hazájáért, mely őseinek holttestein át lett az övé; megmutatja, hogy a hazaszeretet nála erőnyit képez, hogy „nem fajult el még a székely vér, minden cseppje drágagyöngyöt ér“.

Zernyei.

SZEMLE.

A képviselőház márczius 2-án a cukoradó törvényjavaslatot tárgyalta. Előnk és erős vitát idézett elő a különböző pártok között. Hegedűs Sándor előadó a ház által mindvégig figyelemmel hallgatott beszédében ismertette a javaslatot, kimutatván előnyeit a közgazdasági, pénzügyi és a nemzetközi forgalomban a versenyképesség szempontjából.

A függetlenségi párt részéről Helfy Ignác szölt a javaslat ellen, erősen támadta a közös fogyasztási területet, melyet úgy tüntetett fel, mint a mely ipari előhaladásunk legfőbb gátja. Helfy számítása ezerint, ha e törvényjavaslat törvénynyé lesz, a magyar fogyasztó minden métermáza cukor után 19 ft 30 krt fizet, a mekkora teher egy országban sincs sehol s ez összegből a magyar kincstárba csak a fogyasztási adó foly.

Tisza Kálmán Helfyvel szemben védi a törvényjavaslatot; kiemeli a javulást és előnyöket, melyeket e törvényjavaslat a multhoz és a jelenhez képest involvál s végül utal arra, hogy nálunk a cukoripar fejlődését a napszám nagysága gátolja. A közös fogyasztási terület mellett a következőkkel érvel: Mi részben fogyasztunk oly posztót, a mely után a gyárak Ausztriában adóznak, ők részben fogyasztanak oly buzát és lisztet, mely

után az adó itt fizetetik; mi fogyasztunk részben oly csukrot, mely után az adó ott fizetetik; ők fogyasztanak részben oly szeszt, mely után az adó itt fizetetik. Ez a közös vámterületek természetes következménye.

A mérsékelt párt részéről szölt még Horánszky a függetlenségi párt részéről Mudrony Soma.

A márczius 3-iki ülésen folytatott vita. Beöthy Ákos a javaslatot rossznak nyilvánította s főleg a kiviteli praeium ellen foglalt állást; szerinte, ha e törvényjavaslatból törvény lesz, 16 év alatt a kincstár és a fogyasztó közönség mintegy 100 milliót fizet az osztrák csukorgyárosoknak, pedig 1861 óta a monarchia máris 200 milliót fizetett ki adóvisszatérítés címén a csukorgyárosoknak. Láng Lajos alapos és szakismeretről tanuskodó beszédében védte a javaslatot s bár nem embe a praeiumnak, mint az egész rendszerrel összefüggőben levőt, elfogadja a javaslatot. Wekerle felszólalása és Hegedűs zárbeszéde után a ház nagy többséggel elfogadta a javaslatot általánosságban.

A háromszékmezei gazdák szövetkezete márczius 2-án tartotta közgyűlését, míg az Első székely szölv gyár a megelőző napon. Mindkettőnek elnöke Potsa József megyénk főispánja. Előbbi Kőkőssy Endre elhalt vezérigazgató helyébe Dr. Bodor Tivadart, utóbbi Kupferstich Józsefet választotta. A gazdák szövetkezete számadásának főbb adatai az 1886. évvel összehasonlítva következők:

Az 1886. évi forgalom 843,699 ft, 1887. évi 1.245,752 ft, a többlet 491.853 ft; az 1886. évi vagyon 108.600 ft, az 1887. évi 161,630 ft, a többlet 53.030 ft; az 1886. évi üzletrészekből 80,160 ft, az 1887. évi 83,782 ft, a többlet 3622 ft; az 1886. évi tartalékalap 804 ft, 1887. évi 1501 ft, a többlet 697 ft; az 1886. évi tiszta nyeresemény 5629 ft, az 1887. évi 11,115 ft, a többlet 5486 ft, alapítási díj czímen rendelkezésre áll 724 ft 81 kr, s így daczára annak, hogy a részvényesek befizetett pénzüik után 6%-ot kaptak, a tartalék- és segély-alapok 1309 ft 6 krt tesznek, ide nem számítva az üzleti beruházást képviselő 600 ft értéket.

Az 1887. év végéig 1271 szövetkezeti tag által 3405 üzletrész után befizetett 83,782 ft, befizetetlen van az alig említésre méltó összeg 1343 ft és ez is az év folytán elfogadott új szövetkezeti tagok még esedékessé nem vált összege; idegen pénzt 66258 ftot használt fel év folytán az intézet, mely összegből 45400 ft jelzálogilag is biztosítva van, van ezen egy biztosított összegből 18,000 ft csak adós-levél, a többi váltóforgatmányon is.

A függetlenségi és 48-as párt felhívást bocsátott ki az ország függetlenségi párti tagjaihoz, melyben szervezkedésre hívja fel azokat, t. i., hogy alakítsák törvényhatósági, választókerületi és községi párt-kör. S ezek szerves összefüggésben fognak lenni a központi párt-körrel. Az ország 15 vidékre oszlik fel, s a gyűlések ezeknek egyik-másik városában fognak tartatni, úgy, hogy az öt évi országgyűlés alatt minden vidékre egy-egy gyűlésnek esni kell.

vetséges parthie- vadászat, a mely valóban sajnálatra méltó mérvet ölt napról napra és elkeseredettekké teszi a kedélyeket.

Azok a szerencsétlen üldözött gavallérok első sorban a statisztikai hivatalt okozhatják, mely oly megrendítő leplezetlenséggel tárja a mamák és papák elé, hogy immáron a dolog úgy áll, hogy csak minden, nem tudom hányadik leány után esik egy férfin, a többinek teljes lehetetlenség férjhez menniök, annál is inkább, mivel az agglegények számának is a bevont adatokhoz konzekvensül ki kell tennie körülbelől ennyit s ennyit stb.; ki venné rossz néven, ha mindenki azon ügyekszi, hogy ő legyen az a szerencsés, nem tudom hányadik leányzó? (Ez talán az egyetlen eset, a midőn senki sem szeretne első lenni!) De már most ebben a rangkorságos, urhatnámságos, drága világban a kevés házassulandó közül is csak az olyan jó számításba, a kinek előkelő állása, jó hangzása neve s mindenekefelett vagyon van, mert „szegény ember szándékát boldog Isten birhatja ugyan a példaszó szerint, de egy mai, boldogságra aspiráló leány nem igen appreciálja. Innen van az az élet-halálra kihívó harc, mely a parthie-hajhászásban nyilvánul.

(Vége következik.)

Keményfi Katinka.

A „Kolozsvár“-ban egy idő óta Erdély tekintélyes írói fejtegették, hogy Kolozsváron egy irodalmi társaság létesüljön, mivel a marosvásárhelyi Kemény Zsigmond társaság csak névleg létezik; s ilyen társaságnak szüksége elvitáztatlan. Márczius 6-án meg is alakult az irodalmi társaság Bánffy György elnöke alatt. Titkárnak Csernátou Gyula választottat. Az alapszabályok kidolgozása végett egy bizottság küldetett ki.

A kereskedelmi szerződési tárgyalások Románia és Ausztria-Magyarország közt február 29-én újból megindultak. A kormány új föltételeit kézbesítette Golasovszkynak, ki nyomban Bécsbe továbbította azokat. — A kormánykörökben nem hiszik, hogy monarchiánk megelégednék a legkedvezményesebb vámtételekkel. Legelőször elintézendő azon kérdés, hogy mely czikkeket vétesenek föl a speciális díjszabásba, melyhez a legkedvezményesebb tételek csatolandók.

Somssich Pál főrendiházi tag, valóságos belső titkos tanácsos, márczius 5-én reggel 8 órakor meghalt.

Rövid néhány nap alatt ez a második súlyos veszteség, mely közéletünket éri. Mult kedden Ghyecz Kálmánt, tegnapelőtt pedig Somssich Pált veszítette el a magyar nemzet.

Somssich életének rohamos tüdőgyulladás vetett véget. Még tizenkét nappal ezelőtt teljes egészségnek örvendett a különben is erős szervezett s jól konzervált öreg ur s ez évi január 25-én vídám hangulatban ülte meg 77-ik születés-napját. Ezután hirtelen orvul támadta meg a súlyos baj, meghűlés folytán bekövetkezett tüdőgyulladás döntötte ágyba s ehhez még béggyulladás is járult. Orvosai naponként háromszor is tettek látogatást a betegnél s állapotát már péntel en a legnagyobb mértékben aggasztónak tartották. A beteg nejeen kívül menyé, László Zsigmondné és unokaöccse Somssich Andor állanlóan mellette voltak. Szombat reggel felé Somssich láza kissé csökkent s cszmélete is — napok óta először — visszatért. De ez a javulás csak órákig tartott. A délután folyamán újra rosszabbra vált a beteg állapota, a melyet környezete s orvosai most már olyan aggasztónak ismertek föl, hogy engedve a beteg katarozott kívánságának, távirati uton hívták meg a család vidéken tartózkodó házi gyóntatóját.

A betegség egyre inkább elhatalmasodott az agg férfin, vasárnap már feladtak minden reményt életben maradásához, s kinos halálküzdelem után, hétfőn reggel 8 órakor kisenvedett.

Halála ország-szeret mély részvétet kelt. Politikai életünkben nagy és jelentős szerepet vitt. Somssich Pál 1811. január 25-én született somogyi megyei Sárd községben.

Politikai téren 1843-ban lépett fel először, mint Somogyi megye követe. 1845-ben helytartótanácsos lett, 1847-ben pedig Baranyamegye választotta követül. Kiváló tagja volt a konzervatív pártnak és 1848-ban azok közé tartozott, kik Kossuth és pártja ellenében oppositiot csináltak. A szabadságharc után visszavonultan élt. 1861-ben, mint Kaposvár képviselője, a felirati párttal tartott. Később a képviselőház elnöke lön és 1835. óta a főrendiház örökös tagja.

Oroszország nincs megelégedve a helyzettel. Nincs megelégedve azzal, hogy a hatalmak közül hárman: Anglia, Olaszország s monarchiánk nem csatlakoztak a portához intézett javaslatához. Azonban magában mégis örül, hogy be tudta bizonyítani, hogy a békés eszközök nem alkalmasak a bolgár kérdés megoldására. Egy párisi lap azt újságolja, hogy Oroszország vissza szándékozik lépni a berlini szerződéstől, s azt érvénytelennek nyilvánítja; egy más hír szerint azonban Oroszország még egy kísérletet tesz egy újabb javaslattal.

Az orosz kancellár lapja a »Nord.« azt írja a bolgár kérdésről, hogy már maga az a tény, hogy a tárgyalások még mindig folyamatban vannak, azt bizonyítja, hogy Anglia, Ausztria-Magyarország és Olaszország vonakodását ok nélkül tekintik véglegesnek. Remélhető, hogy e három hatalom még nem mondotta ki utolsó szavát és az esetre, ha az orosz kabinet részéről megkapják a kellő felvilágosítást, a maguk részéről hozzájárulnak a javaslatokhoz, hogy Bulgáriában a törvényes rend helyre álljon a nélkül, hogy erőszakos eszközökhöz kelljen nyulni.

Kálnoki gróf külügyminiszter a napokban ő felségének Budapesten előterjesztéseket tett. Ez alkalmából egy kiváló politikus úgy nyilatkozott, hogy a porta még azon esetre sem határozna el magát Bulgáriában egyenletlenséget támasztani, ha az összes hatalmak teljesen egyetértének. A nagyköveti conferentia nem fog létrejöni s Oroszországnak fellépése a portánál üres tüntetés, hogy elmondhassa, hogy engedett a hatalmak unszolásának, s hogy legyen ürtügy megkérdezni monar-

chiánkat, hogy hát mi az ő terve. Ausztria-Magyarország terve, hogy legyen Bulgáriában rend és nyugalom, mint most. Oroszország¹ élére állította a dolgot, mely háboruba kell, hogy vezessen, de meg is fizeti drágán e merészségét.

Különfelek.

— **Március 15.** A kézdivásárhelyi olvasó-egyesület március 15-én saját helyiségében közcavosával összekötött társas-estélyt rendez. Műsor: 1. Megnyitó-dal. Előadja a kézdivásárhelyi tanítói dalkör. 2. Előki megnyitó, Székely János ev. ref. lelkész, egyesületi elnök által. 3. Énekel a tanítói dalkör. 4. Felolvasás Vajna Károly által. 5. Énekel a tanítói dalkör. Ezután közcavosra. A közcavosára nézve aláírási ív leendő kibocsátva, de a ki ez iránt meg nem kerestetnek s részt ohajtana venni, forduljon a rendező-bizottsághoz az olvasó-egyesület helyiségében. Ezen estély más mulatságok jellegével bírván, szívesen felkérjük a hölgyközönség, hogy jelenlétével tisztelje meg ezen estélyt. Kezdeté este 7 órakor. — Az alszernátoni ifjuság március 15-én Al-Csernátonban tkt. Damokos Sándor ur házában a történelmi nevezetességű 1848. évi március 15-iki nap kegyelesei emlékére ünnepélyt rendez. Elnök: Damokos János; bizottsági tagok: Bakosi Boldizsár, Bernáld György, Bodor Géza, Damokos Ödön, Kelemen Gábor, Rápolthy Gábor, Rápolthy László, Sylvester Albert. Műsor: 1. Hymnus. Erkel Ferencztől. Előadja az ifjuság. 2. Alkalmi felolvasás Damokos Ödön által. 3. Ének-szólo. Előadja Bernáld Anna k. a. 4. Magyar népdalok. Előadja az ifjuság. 5. Szavaltat. Előadja Bodor Géza. 6. Ének-szólo. Előadja Bardocz Vilma k. a. 7. Szózat. Egressy Bénitől. Előadja az ifjuság. Az ünnepélyt táncvizigalom követi. A vidéki vendégek elszállásolásáról gondoskodik a bizottság. A tiszta jövedelem jótékony célra fordítatik. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Kezdeté 7 s fél órakor. — Gyergyó-Szentmiklóson március 15-dikét, mint a megelőző évben, úgy most is fényesen fogják megünnepelni. Lesz ének, szavaltat, beszéd s végül disz-beszéd. A rendezőség már megalkult s buzgón működik, hogy az ünnepély minél fényesebben sikerüljön. — A csikmegyei 1843-9-beli honvédek egylete folyó év és hó 15-én d. e. 9 órakor Csik-Szeredában a „Csillag“-nál tartja meg évi közgyűlését és ugyanakkor ünnepli meg március 15-ike 40 ik évfordulóját, melyre a régi bajtársak és a nagy közönségből az érdeklődők tisztelettel meghívattak. A választmány megbeszéléséből — Csik-Szeredában, 1888. március 4-én — Fodor Ignác h. e. elnök.

— **A gyergyószentmiklósi „Polgári olvasó-kör“** Kossuth Lajos nagy hazánkba élethű arczképét megszerezvén, folyó évi március 1-én tartott választmányi gyűlésén díszes keretbe tételét és a kör helyiségében való kifüggesztését határozta. Gratulálunk e tettéért e derék olvasó-körnek.

— **Az ifjuság** Gyergyó-Szentmiklóson harmadik társasestélyét folyó hó 10-én fogja megtartani. Ez alkalommal a háziasszonyi tisztet ifj. Vákar István né urnő és Romfeld Eliz urhölgy nagyságaik voltak szívesek elvállalni. Az ifjuság ezen társasestélye iránt általánosan az érdeklődés a közönség körében. Ezen estén többféle meglepetésekről is gondoskodni fog a rendezőség; a többek között egy rövid egyfelvonásos szindarabot fog színre hozni. A jó célért érdeklődő közönség figyelmét és pártfogását előlegesen is felkérjük és a derék ifjuságnak ezen ténykedéséért méltó elismerést szavazunk. K.

— **Öngyilkosság.** Kézdi-Szentlélekéről írják lapunknak: Folyó hó 3-án K.-Szentléleken B. L.-né, férje távollétében, felakasztotta magát kisd szobájában, még pedig oly törpe helyen, hogy lábával érte a tűzhelyet. Ugyanakkor volt ravatalon kis gyermeke is, a midőn e tettét elkövette. Alig két hét alatt ez már a második öngyilkosság közönségünkben. Ugy látszik, hogy a 19-ik században oly annyira elterjedt a mérgek növény nem csak a nagy városokban él és uralkodik, hanem a falusi zajtalan életben is kezd neki megfelelő talajra és ápolásra találni. Hej pedig beh kevés a magyar! . . . r.”

— **Köszönetnyilvánítás.** Feledhetlen emlékü édes atyám Fejér Lukács gyászosa elhunyt alkalmából a megemlékezésnek, a felebarátj szeretetnek és igaz részvétnak nyilvánulását oly sok oldalról tapasztaltuk, hogy az mély keservünkben némi vigaszt, fájdalomunkban enyhülést nyújtott. Fogadják a vesztesség súlyát mélyen érző családunk nevében legforróbb köszönetemet úgy a tek. hivatalos testületek és társulatok, mint egyesek, kik szóval, írásban avagy a végtisztességtételen való megjelenéssel bánatunkat enyhíteni kegyesek voltak. Kézdi-Vásárhelyt, 1888. március 6-án. A gyászoló család nevében: Fejér Antal kereskedő.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon testületek és egyesek, melyek és kik néhai feledhetetlen jó anyánk és kedves rokonunk özv. Balogh Sándorné

folyó hó 5-én történt temetése alkalmával közös, bánatunk közepette részt vettek, s részvételük nyilvánításával fájdalomunk enyhítését oly kiváló mérvben eszközölni szívesek voltak: fogadják a nyilvánosság terén is kifejezett hálás köszönetünket. Kézdi-Vásárhelyt, 1888. március hó 6-kán. A gyászoló család.

— **Sorsolások.** A magyar vör. ker. egyesület által rendezett sorsjáték 16-ik húzása március 1-én tartatott meg Budapesten. A főbb nyeremények a következő számokkal ellátott sorsjegyekre estek: 7445. sorsz. 79. sz. 25000 frt, 2340—37. sz. 2000 frt, 3842—31. 4035—81. sz. 1000—1000 frt, 185—80. 1123—69. 2159—07. 4640—03. 7700—19. sz. 500—500 frt, 531—53. 2453—66. 2543—02. 3159—15. 3897—16. 4308—92. 4498—47. 4599—95. 6399—76. 7025—53. sz. 100—100 frt. A törlesztési húzásokból kisorsoltatott a következő 6 sorozat: 60. 1032. 1684. 2597. 4247. 6001. — A budapesti Bazilika sorsjegyek március 1-én tartott húzása alkalmával a következő számok sorsoltattak ki: 1224—36. sz. 75.000 frt, 3625—50. sz. 5000 frt, 4163—79. 4228—57. 7043—40 1000—1000 frt, 289—85. 1961—76. 2095—49. 5381—37. sz. 500—500 frt, 201—44. 255—46. 404—58. 819—03. 1084—95. 1247—83. 1934—54. 2333—83. 2788—34. 2846—99. 3127—46. 3208—37. 3223—57. 4061—82. 4318—69. 4522—71. 4937—31. 5332—91. 5588—07. 55861—92. 5998—26. 7184—52. 7562—98. 7693—90. 7750—07 100—100 frt. A törlesztési sorsoláson a következő 6 sorozat húzatott ki: 1281. 1630. 3687. 4459. 7568. 7719. A törlesztési sorsolásoknál kihuzott 600 sorsjegy mindenike úgy ezen, mint a vör. ker. egyr. sorsjegyek tulajdonosaitól május 1-től fogva 6—6 frtjával váltatik be. A díj-szelvény, mely a további húzásokban való részvételre jogosít, a sorsjegyről levétetik és a tulajdonosnak visszaszolgáltatik. — Az itt fel nem sorolt nyereményekre nézve szívesen ad felvilágosítást lapunk kiadó-hivatala.

Egészségügy.

A vegyes táplálkozás szükségessége.

Irta: Karczfalvi M. Imre.

Ha helyes fogalmat akarunk magunknak szereznünk a vegyes táplálkozás szükségességéről, legelőször is azt kell megtudnunk, hogy tulajdonképpen miért vesszünk be táplálékot és hogy mi is tulajdonképpen a táplálék?

Az emberi szervezet anyaga, épen úgy, mint a gőzgépnél, folytonos vegyészeti égésnek van alávetve. Az egyik anyag hiányát újabbal kell pótolni. A táplálkozás célja tehát nem egyéb, mint hogy a testet bizonyos anyagok bevezetése által szabályszerű összeállításba hozzuk és ezáltal különböző működését hatályba léptessük és abban meg is tartjuk.

E célból a tápláléknak a test alkotórészeit vagy is a test törzsanyagát kell tartalmaznia. Ezek a fehérnye, zsír, ásvány anyagok és a víz, melyek eleven szervezetünkben kivétel nélkül meg vannak és működnek, a test működése következtében folyvást változnak és földolva elválasztatnak, minek következtében helyettesítük mulhatlanul szükséges, ha azt akarjuk, hogy az életműködés meg ne akadjon.

A fehérnye tartalmú élelmi szerek a test sejtjeinek lényeges alkotórészt képezik. Az izom-erőt csakis a fehérnye tartalmú táplálék idézi elő. Ez teszi az embert erőssé és képessé minden testi vagy szellemi munkára. Megkísérlették, hogy állatokot csupa lényegtelen táplálékkal etessenek; valamennyi állat elveszett. A mindennapi tapasztalat is bizonyítja, hogy azok az emberek, kik kivétel nélkül szénhidratokból álló táplálékkal táplálkoznak, kevés légenyt vezetvén be testükbe, nagyon is satnyák s sem testi, sem lelki erővel nem rendelkeznek. Mulhatlanul szükséges tehát, hogy az emberi táplálék lényeges anyagokat tartalmazzon, mert ezek nélkül az életműködés meg van bénítva.

Azonban a lényegtelen anyagok, mint: liszt, cukor és zsirtartalmú tápszer ép oly nélkülözhetetlenek az ember táplálására, habár nem is oly fontosak, mint a fehérnye, mert ezt mással helyettesíteni nem lehet.

A zsír és cukortartalmú tápanyagoké a melegség előállításának a feladata; ezek képezik a tüzelő anyagot, mely az élely segítségével a meleget pótolja és alkotja. Az ésszakarki népek, u. m. lappok, szamojedek stb. nagy mennyiségű halzsirt fogyasztanak el, hogy a nagyfokú hideg miatt a testből elvont meleget a náluk otthonos halzsírral pótolhassák. Az adomabeli oroszoknak is az az eljárása, hogy midőn a boltban két szál fagygyertyát vesz s az egyiket ott nyomban a beléről lerágva bekebelezi s rá vutkit iszik s így csak egy szál gyertyával tér haza, azon alapszik, hogy egyéb szénhidrátok hiányában a fagygyertyájára fanyarodik.

A zsír és cukortartalmú tápszernek fogyasztása pótolhatja a fehérnye egy részét a táplálékban; e szerint bizonyos fokig helyettesíthetik a hustápláléknál a nagy mennyiségű fehérnyét. Ezek okozzák a zsirtlerakodást a test szerveiben, ha nagyobb mennyiségben fogyasztjuk a fehérnyés tápszerrel mellett, miként ezt az állatok hizlalása is bizonyítja. Az embernél azonban a cukor- és zsirtalan tápláléknak nem szabad túlhaladnia a határt, mert a tulságos mennyiség ép oly ártalmas, mint a kizárólagos hustáplálék.

A szerves tápanyagokról, továbbá a zsír- és cukortartalmú tápszeréről mondtak a szervezet-tenekre nézve is érvényesek, melyek, mint am azok, az emberi test alkotórészt képezik. Fogyasztásuk tehát feltétlenül szükséges a szervek rendes működéséhez, ép úgy, mint a fehérnye és zsír. Hogy mily fontos szerepet játszik pl. a víz, mint tápszer, az állati szervezet háztartásában, eléggé bizonyítja a szomjúság, mely vízhiányt jelent a testben és csakis ivás által csillapítható. Minthogy a test fő alkotórészt víz képezi, a tudón és bőrön való elpárolgás általi hiányt ismét helyre kell pótolni, hogy így a szétbontás vegy-folyama csakis elegendő vízmennyiség mellett történhessék meg rendesen.

Ugyanez áll a konyhasórol és a többi ásványos tápszeréről is, különösen pedig a villóssavas mésszről, melyeket a táplálék mellett kell bevenni, hogy a szervek működési képessége megmaradjon.

Azonban a szerves és szervetlen, fehérnye, zsír- és cukortartalmú tápszeret, sőt és vizet, melyek vegyészeti összeköttetéseket képeznek és testünknek valamely lényeges anyagi alkotórészt helyettesíteni képesek, nem külön-külön, hanem természetesen vegyítésekben használjuk az étel elkészítéséhez és úgy, mint például a hust, kenyér stb. eledel gyanánt jelezzük.

Azonban egészen más kérdés az, vajjon az egyes tápszer, mint pl. a kenyér, táplálékot képeznek-e az ember számára, azaz, vajjon pusztán kenyérből megélhet-e az ember?

Ámbár az egyes tápszer, fehérnye és keményítő, só és vízből állanak, azért mégsem táplálék, mert nem tartalmazzák elegendően és helyes arányokban a tápanyagokat úgy, hogy az emberi szervezetet a működésre képessé tegyék. E szerint a kenyér vagy hus magában véve nem képez táplálékot. Ez a fogalom azt követeli, hogy valamennyi emésztési szer elegendő mennyiségben meglegyen életünkben, hogy a test megmaradjon rendes állapotában.

Az eledelnél tehát főfeltétel az, hogy teljes legyen, vagyis bizonyos arányban fehérnye testből, zsír- vagy cukortartalmú tápanyagokból, vízből, savakból, tehát a feltétlenül szükséges tápszerből álljon.

(Vége következik.)

A közönség köréből.*

Kézdi-Polyán, 1888. március 4.

Tekintetes szerkesztő ur!

Becsés lapja folyó évi március 1-i 18-ik számában a „Különfelek“ rovatában megjelent „Polyáni csendélet“ című közleményre vonatkozólag — minthogy közlő a tények közlése mellett a községi előjáróságot is jónak látta az olvasó közönség elő állítani s azt az állítólagos bűnügyi elbékeltetéssel s így bűnpártolással valódni — az igazság érdekében kérem következő nyilatkozatomnak becsés lapjában helyet adni.

Czikkiró azon állítása, hogy a község előjárósága a közleményben meg nem nevezett egyének által elkövetett esetekben békéltetési lépéseket tett volna vagy annak létesítésére akár közvetve, akár közvetlenül befolyt volna, merő hazugság; s miután azon eseményekről részben még tudomása sincs, részben a felek együttes kibékélése után vett tudomást és senki „lepedőben“ lett hazaszállításig nem „hagyatott helyben“ s egyik esetben csupán becűlétséért van az illető bíróság-nál panasz emelve, beavatkozásának helye nem volt. Mig tehát czikkiró állítását be nem bizonyítja, hazug és elferdítő közleményéért rágalmazónak nyilvánítom.

A mi czikkirónak az előjáróság bölcsességére tett megjegyzését s a velencei igazságszolgáltatással való összehasonlító megjegyzését illeti, ezért szóba sem állok; de kifejezést adok azon véleményemnek, hogy czikkiró Velenczének még történelmét sem olvasta, annál kevésbé képes annak igazságszolgáltatásáról beszélni. Vagy tán valamelyik csendéleti tanyán, vagy a „litrák“ közt vesz abból lecczét? Akkor nem szölok! Any-nyit azonban jóakaró tanácsul mondok, hogy állása és magaviselete által különösen a népnevelés terén hasson oda, hogy „csendéleti“ történetek

* E rovat alatt helyet adunk a közérdekű felszólalásoknak, de a felelősség a beküldőt illeti.

Szerk.

minél kevesebb és minél enyhébb számban fordul-
janak elő. Így hivatását teljesítve, többet hasz-
nálna a községnek is, mint valótlán állításokkal s
mint ha abból oly dolgokat közöl, melyek nem
igazak s annak becsületét rágalmaazzák.

Az előjáróság nevében:
Zonda Mihály,
k. jegyző.

Piaczi árak

Kézdi-Vásárhelyt, márczius 1-én.

Buza (tisztá)	hektóliterenkint	5 frt 50 kr
" (elegy)	"	— frt — kr
Rozs (tisztá)	"	3 frt 85 kr
" (elegy)	"	— frt — kr
Arpa (tisztá)	"	3 frt 90 kr
" (elegy)	"	2 frt 60 kr
Zab	"	1 frt 95 kr
Törökbuza	"	4 frt 60 kr
Kása (köles)	hektóliterenkint	9 frt — kr
" (árpa)	"	24 frt — kr
Borsó	"	5 frt — kr
Lencke	"	9 frt 50 kr
Fuszulyka	"	6 frt — kr
Pityóka (legszebb)	"	1 frt — kr
Marhabús	kilogr.-kint	— frt 28 kr
Disznóhús	"	— frt 40 kr
Juh-hús	"	— frt — kr
Salonna	"	— frt 80 kr
Faggyu (nyers)	"	— frt 22 kr

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és
érték-tőzsdén,
1888. márczius 6-án.

Magyar aranyjárdék 6%	—
Magyar aranyjárdék 4%	96.—
Magy. papírdárdék 5%	82.90
Magyar vasuti kölcsön	148.50
M. keleti vasuti államkőtv. I. kibocs.	94.—
M. keleti vasuti államkőtv. II. kibocs.	123.50
M. keleti vasuti államkőtv. III.	109.—
M. földtehermentesítési kötvény	104.—
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	103.75
Temes-bánati földteherm. kötvény	103.75
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	103.25
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	103.75
Horvát-szlavon földteherment. kötv.	—
Magyar szőlődezmaváltási kötvény	99.—
Magyar nyereség-sorsjegykölcsön	120.50
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy	122.75
Osztrák járdék papírban	77.50
Osztrák járdék ezüstben	78.50
Osztrák járdék aranyban	107.75
1860. államsorsjegyek	132.—
Osztrák-magyar bankrészevény	853.—
Magyar hitelbank-részevény	267.75
Osztrák hitelintézet-részevény	267.60
Ezüst	—
Os. és kir. arany	5.92
20 frankos arany	10.04
Német birodalmi márká	62.35
London (2 havi váltókért)	127.10
20 márká arany	12.45

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Ifj. Dobay János.

Tisztelt székely testvérek!

Azon meleg érdeklődés, melylyel Három,
Csik, Udrvarhely és Maros volt székely
székek hős fiai sorsom iránt viseltettek,
ragadtatja a tollat kezembe, hogy tettleges
pártfogásukért esedezzem.

Ugyanis: balsorsom kényszerített Bodolá-
ról folyó évi február hó 16-án Brassó város
Bolonya 350. szám alatt levő

„ARANY SAS“

czimü vendéglőbe tenni át lakásomat, hol tá-
gas udvar, tágas fedett szin, 30 lóra istálló,
olcsó vendég-szobák, jó és olcsó ételek és ita-
lok várják becses vendégeimet.

Bodolán és Nyénben levő ingatlanaim 8
kő és 2 fa lakrészszelel bérbe adandók.

Testvéri tisztelettel

Brassó, 1888. évi február hó 16-án.

Kósa Sándor,
vendéglős.

Sz. 6609. tlvki.

1887.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék mint
telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy
Réthi Józsefné végrehajthatónak Horváth Dá-
vid végrehajtást szenvedő elleni 100 frt tő-
ke-követelés és járuléka iránti végrehajtási
ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék
területén lévő Kézdi-Szentlélek községében
fekvő, a kézdiszentléleki I. Rész 105. sz. telek-
jegyzőkönyvben foglalt 186., 187., 188., 189.,
190. hr. sz. 188 frt, 193. hr. sz. 10 frt, 1509.,
1510. hr. sz. 63 frt, 2332., 2333., 2334., 2335.
hr. sz. 110 frt, 3301., 3302. hr. sz. 70 frt,
4378., 4379., 4380., 4381., 4382. hr. sz. 99
frt, 5508., 5509. hr. sz. 76 frt becsértékű in-
gatlanokra az árverést a fennebb ezzel meg-
állapított kikiáltási árban elrendelte és hogy
a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi
márczius hó 14-ik napján délelőtti 9 órakor
Kézdi-Szentlélek község házában megtartandó
nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási
áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingat-
lan becsárának 10%-át tlvki testenként kész-
pénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában
jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi
november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügymi-
nisteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékké-
pes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni,
avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében
a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhe-
lyezéséről kiállított szabályszerű elismer-
vényt átszolgáltatni.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék mint
telekkönyvi hatóság kiküldött egyes bírója
1887. évi november hó 26-án.

Szotyori József,
kir. törv.-széki bíró.

Szám 2810. — 1887.
tlkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kovásznai kir. j.-bíróság mint telekkönyvi
hatóság közhirre teszi, hogy a m. kir. kinc-
stári jogügyi igazgatóság által képv. m. kir.
kincstár végrehajthatónak ifj. Szörcei István
gyám által képviselt kiskoru Szörcei Endre
végrehajtást szenvedő elleni 39 frt 57 $\frac{1}{2}$ kr
tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási
ügyében a kovásznai kir. járásbíróház terüle-
tén lévő Szörce községében fekvő a szörcei
526. számú tlvkben 389., 390., 394., 502.,
554., 563., 630., 632., 633., 858., 860 $\frac{1}{2}$, 912,

1146., 1705., 1793 $\frac{1}{2}$, 1794., 1828., 1858 $\frac{1}{2}$,
1879 $\frac{1}{2}$, 2671., 2685., 3167 $\frac{1}{2}$. hr. sz. alatt fel-
vett ingatlanokra az árverést 996 frtban
ezennel megállapított kikiáltási árban elren-
delte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlano-
k az 1888. évi április hó 26-ik napján dél-
előtti 9 órakor Szörce község házában meg-
tartandó nyilvános árverésen a megállapított
kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlano-
k becsárának 10%-át készpénzben, vagy az
1881. évi LX. t.-cz. 42. §-jelzett árfolyammal
számított és az 1881. évi november hó 1-jén
3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rende-
let 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapír-
ban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881.
évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénz-
nek a bíróságnál előleges elhelyezéséről ki-
állított szabályszerű elismervényt átszolgál-
tatni.

A kir. járásbíróház mint telekkönyvi ható-
ság Kovásznán, 1887. évi december hó 28-ik
napján.

Dobay János,
kir. járásbíró.

Magyar iparczikk!

Mig eddig még a pótkávét is a kül-
földről vettük, most az elismert jószágú

Lenck-kávéban

oly kitűnő hazai gyártmányunk van, mely-
nek használata máris általános divattá vált.

LENCK-KÁVÉ

kapható minden jobb kereskedésben s a
hol a készlet elfogyott volna, a t. közön-
ség követelje, mint hazai gyártmányt.

A t. elárusító urak forduljanak Lenck
S. pótkávé-gyárához Sopronban, honnét
mintákat rögtön, ingyen és bérmentve
kapnak s így rizikó nélkül győződhetnek
meg a felől, hogy a **Lenck-kávé** a
legjobb eddig ismert pótkávé.

Kolozsvárt a gyár képviselője Kanntz
József ur. 12—15

Épen most jelent meg és minden könyvkereskedésben kapható
az
a magyar közlekedési válalatok

Utmutató

Utmutató

Utmutató

Utmutató

Utmutató

Kiadóhivatal:
Budapest
VII. Podmaniczky utca 17.

hivatalos menetrendkönyve

II. (márczius—április) füzete

a magyar, osztrák, közös és külföldi közlekedési vállalatok
legújabb menetrendjeivel, hazai és külföldi utirányokkal,
Közép-Európa térképével s számos hasznos tudnivalóval.

Ezen egyedüli magyar menetrendkönyv nemcsak Magyar-
ország és Ausztria összes vasutjainak, a Dunagőzhajózási
társaságnak s a tengeri hajóknak menetrendjeit, az indulási
és érkezési időnek állomásról-állomásra való legpontosabb
megjelölésével tartalmazza, hanem a külföldi yasutakkal és
hajókkal való közvetlen csatlakozásokról is legmegbízhatóbb
értesítést nyújt.

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt,